

SZEFKESZTŐSÉG TELI FOLYAM

Ejeli telefon (nyitól)

ADÓHIVATAL TELEFON

Str. Baron L.

ELŐFIZETÉSI ARAK

Egész évre
Félévre
Negyedévre
Egy órára 110

X (volyam) ♦ 86. szám

1929 Április 14 Vasárnap
• 5689 év Niszán 4 •

Ára 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAINAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.

Str. Reg. Maria No. 36. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS

Str. Gelu No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel.

Tavaszi nagytakarítás

Talán azért, mert eltakarodott a hó, megérkezett a kormány által mindjárt kezdetben beígért nagytakarítás első féléje. Tisztára véletlen, hogy a purifikáció éppen a CFR igazgatótanácsánál indult meg, mert tisztogatni való bőven akad, akármerre nézünk szét az államgazdaságban. Nem kell hozzá különösebb erőfeszítés, bonyolult vizsgálat, speciális apparátus. Valamennyien tudjuk, hol mi a tisztogatni való. Csak egy kissé nagyobb határozottság, kevesebb féltékenység és valamelyes bátorság kell hozzá. Madgearu miniszternek megvolt a szükséges bátorsága és 24 óra alatt kitétte a CFR igazgatóságából azt az öt urat, aki nem volt odaváló.

Mert ugyebár mégis csak különös, hogy ugyanaz a Cottescu mérnök eladja a vasutnak borsos áron a maga vállalatának sejtését és ugyanakkor ugyancsak Cottescu mérnök írja alá a szerződést a CFR nevében saját magával. A tisztesség, talán elavult, de ma is érvényben lévő fogalmak szerint nem kevésbé furcsa, hogy Cottescu mérnök ur, mint a CFR elnöke, ráparancsol egy egész ország utazóközönségére, hogy a horribilis menetdíjakon felül még külön 2, 5, 10 és 20 lejeket fizessen a jegyért egy bizonyos biztosítótársaságnak, amelynek igazgatói bőrfoteljében ugyanaz a Cottescu mérnök vágja zsebre a kiadós dividendát. És ki tudja, milyen más efféle jó és zsiros üzletet csinált meg Cottescu mérnök és négy társa? Hamarjában csak ez a két tranzakció került nyilvánosságra. De ez is igen jó, jövedelmező két igazgatósági tagság lehet, ha Cottescu és társai inkább a vasutnak mondottak bucsút.

Vannak talibuzgó emberek, akik kívánnak csüggyükben arra várnak most feleletet, hogy Cottescu mérnök és négy társa hogyan maradhatott meg eddig is a CFR igazgatóságában. Vagy talán az, amit egyik kormány, sőt egyik miniszter összehírdetett, hogy a másik miniszternek a szemében nem feltétlenül inkompatibilis? A felelet erre a kíváncsi kérdésre nem is olyan könnyű. Egy kissé már a relativitás einsteini térségeire tartozik.

A második purifikációs terep a járványosra divatos vált adópanamák nál nyújt igen szép tisztogatási lehetőségeket. Napról-napra hallunk adócsalásokról, eltitkolásokról, visszaélésekről. Kis panama, nagy panama, kisebb panama, nagyobb panama, panama és csak panama. Jajgat és vonaglik a kereskedő, panaszkodik és sir a gyáriparos, éheznek és eladósodik a falusi paraszt, mert a perceptor nem ismer kiméletet. Egyre több adó kell. Adóból sohasem elég. Még egy szoritás az adópréssén és megint egy. Az emberek már belefásultak. Minden mindegy. Ha az államnak pénzre van szüksége, ám vigye el az özvegyasszonynak utolsó párnáját, a bukott kereskedő megmaradt butorait, az éhenhaló iparos szerszámait is.

De hová lesz ez a tengersok pénz? Utakat, hidakat, vasutakat, tisztviselőházakat nem épít az állam. A telefon, táv-

író posta, vasuti közlekedés rosszabb, mint valaha. A tisztviselőfizetések alacsonyok, a nyugdíjak gyalázatosak, sőt a hadsereg is hiányt szenved. A költségvetésben milliárdos deficitek tátongnak... De a perceptorok és egyéb adóhiénák pezsgős vacsorákat adnak, esznek-isznak, szeretőket tartanak, házakat vesznek bankbetétekkel rendelkeznek és minden földi jóban dúsok. Igen, egy kissé felháborító. Az embernek titokban ökolbe lázad vérsere mart tiz ujjá, amellyel sokszor az adót sem tudja kikaparni.

Talán ezen a téren is akadnak valamelyes munkája a purifikációnak.

Különös küldöttség kereste fel tegnap Brasómege prefektusát. A prefektusokhoz való küldöttségjárás nem tartozik a legkritikusabb dolgok közé és a delegáció sokszor a legfantasztikusabb és legreménytelenebb ügyekben kopatják lábukat a prefekturák lépcsőin. A brassói

prefektus mégis meghökkent, amikor a tegnapi delgációjával szemtől-szemben találta magát. A deputáció tizenhét megyei korcsmárosból állott, akik annak a negyedmillió lejnek kifizetését sürgették, amivel a vármegyeház nekik elfogyasztott pálinka fejében tartozik.

Kétszázötvenezer lejért pálinka! Mi a csodának kellett annyi szeszital a vármegyeházának? Kinek a torkán tünt el ez a feneketlen mennyiség? A rejtély hamar kiderült. A pálinkát a tizenhét megyei korcsmárosból a liberális prefektus rendelete alkotmányos célokra. Az 1927. évi választások idején az akkori prefektus egyszerű ukázzal elrendelte, hogy a korcsmárosok ingyen étellel és itallal lássák el a liberálisok korteseit és választóit.

A számlát azóta többször prezentálta a tizennégy korcsmáros a prefekturának. Egy részét a számlának ki is fizették, közben azonban bizonyos technikai zavar miatt — a liberális kormány meg-

bukott — a negyedmillió lej kitevő hátulját nem tudta már folyósítani a vármegye liberális sáfárja. Ezt a kétszázötvenezer lejért kéri most a küldöttség az új prefektustól, aki mihelyt első megjelentéséből felocsudott, a korcsmárosoknak a megye iránt támasztott követelését természetesen elutasította, egyben jelentést tett a kormánynak, amely meg fogja indítani az eljárást a volt prefektus ellen a törvénytelenül kiutalt pénz behajtása miatt.

A helyzett tehát az, hogy a korcsmárosok a vármegyétől egy fillért sem fognak kapni, a prefektustól pedig visszaperelik azt a pénzt is, amit eddig kifizettek.

Folytathatók még jónéhány oldalon, akár hónapokon keresztül. De utmutatásul azt hisszük, ennyi is elég. A többi már az illetékesek dolga. Mi csak gyorsabb tempót kérünk.

A leszerelési előértekezleten Németország az első- és másodrangú államok közötti különbségek megszüntetését fogja követelni

Genf, április 13. A hétfőn megnyílt leszerelési előértekezlettel kapcsolatban a Népszövetség főtitkársága nyilvánosságra hozta Németország benyújtott javaslatát. A javaslatot Bernsdorff gróf meghatalmazott miniszter, Németország állandó népszövetségi delegátusa készítette. Bernsdorff a javaslatban rámutat a békeszerződés által statuált megkülönböztetésekre, mely az európai országokat első és másodrangú államokra

osztja azzal, hogy egyes hatalmak és országok részére általános védőkezeltséget engedélyez, míg a másodrendűek csak szoldos hadseregeket tarthatnak. Ha komolyan szó lehet leszerelésről, akkor mindenekelőtt ezt az egyenlőséget kell megszüntetni.

A javaslat folytatás a kiképzett katonai tartalékok kérdését vitatja, majd rátér a hadianyaggyártás korlátozásának szükségességére. A javaslat indítvá-

nyozza nemzetközi egyezmény megalkotását a hadianyaggyártás korlátozására olyként, hogy bizonyos mennyiségen túl egyik hatalomnak se legyen joga hadianyaggyártást fokozni. A gázháborúval kapcsolatban a javaslat kiemeli, hogy még mindig vannak államok, amelyek nem csatlakoztak a gázháború kiküszöbölését célzó népszövetségi jegyzőkönyvhöz s ezért ezzel a kérdéssel a leszerelési előértekezletnek is foglalkoznia kell.

Leszállították a liszt, gabonafélék, bőrárak és több más exportcikk vámját

Hivatalos ármegállapítást kérnek a külföldi konkurencia ellen a romániai petróleumvállalatok

(Bucuresti-Bukarest, április 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány gazdasági delegációja ma délelőtt ülést tartott, amelyen Madgearu, Popovici, Mihalache Raducanu miniszterek, valamint Lugoseanu, Gafencu és Ene államtitkárok vettek részt. Mihalache ismertette az inséges vidékek élelmezési viszonyait, majd a vetések állásáról referált. A bizottság felhatalmazta a pénzügyminisztert, hogy 375 milliót folyósítson az élelmezési nehézségek kiküszöbölésére és vetőmagszükségletekre.

A bizottság ezután elhatározta, hogy a manillazsineg részére megtartja az eddigi import vámtételeket, majd a következő új kiviteli vámitételeket állapították meg:

Liszt, buza, rozs 500 lej vagononként, száraz tészta, liszt-termékek 200 lej,

korpa 500 lej, kender és kenderszós 5000 lej, marószóda 3000 lej, transzmissziós szjak és bőrárak — lábbelit kivéve — 500 lej, olajpogácsa 500 lej vagononként.

Bukarest, április 13. A „Lupta“ tudósítása szerint a petróleumtermelők között nagy elkeseredést okoz, hogy a nyers olaj ára annyira visszaesett belföldön.

A termelők kérik a kormánytól, hogy az állam intervencióját, tekintettel arra a körülményre, hogy Romániában 18.000 lej a nyersolaj vagonja, míg Amerikában, Lengyelországban és a többi termelőállamban 40.000 lej. Ezért a petróleumvállalatok egy minimális ár megállapítását kérik, amely a termelési költségeken alapulna.

Ha igazán jól akar mulatni, menjen el az **URANIA MOZGOBA**

és nézze még a sz. zóna legnagyobb vigjátékát:

HAMAR EGY GYEREKET

Két órán keresztül neve'het, mert Amerika két legjobb komikusá:

Georg K. Arthur és Carl Dan fogják önöket szórakoztatni.

Hárommilliárd lejes amerikai kölcsönt vesznek fel az erdélyi városok

A kisajátított városi telkek visszaadása és az új épületek 30 éves adómentessége érdekében memorandumot terjesztenek a kormány elé

Cluj-Kolozsvár, ápr. 13. (Az Új Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt zajlott le Kolozsvár városába díszteremben az erdélyi polgármesterek konferenciája, amelyen Erdély városainak képviselői majdnem teljes számban jelentek meg. A szokatlan érdeklődéssel várt konferenciát délelőtt 11 órakor nyitotta meg Mihali polgármester. Üdvözölte az egybegyűlteket és kifejtette, hogy az erdélyi városoknak igen gyakran közös érdekeikért egységesen kell küzdeniük és ennek a célnak elérése érdekében hívta össze Erdély fővárosába polgármester kollegáit.

Parlagon hevernek a kisajátított városi földek.

Mihali polgármester ezután áttért az erdélyi városok legsúlyosabb sérelmére, amely az agrárkisajátításokkal kapcsolatban érte őket. Az állam nem tett kivételt a városokkal és elvette földjeiket, bármennyire is a köz-cél érdekében voltak azok felhasználva és ezzel a legsúlyosabb egzisztenciális probléma elé állította a városokat. A kisajátítások következtében a municipiumok számos építkezési és hasonló tervet voltak kénytelenek elejteni. Ezzel szemben a kisajátított telkekkel legtöbbször semmi sem történt és parlagon hevernek még ma is. Mihali polgármester ezután azt javasolta, hogy a polgármesterek egységesen forduljanak memorandummal a miniszterelnökhöz és a földművelésügyi miniszterhez, akikről a kisajátított városi telkek késedelem nélküli visszaadását kérik. A konferencia a javaslatához egyhanguan hozzájárult.

Olcsó városi kölcsönök.

Mihali polgármester ezután Simon kolozsvári pénzügyi tanácsosnak adta meg a szót, Kolozsvár városa által követtendő városi kölcsönök ügyének előadása érdekében. Simon tanácsos előadta, hogy Kolozsvár város tanácsa nevében hosszabb idő óta nagyobb kölcsön ügyében folytat tárgyalásokat egy amerikai konzorciummal, amely azonban hárommilliárd lejes kölcsönrel ki-

sebb tranzakciót nem bonyolít le. Tekintve, hogy Kolozsvár városának túl nagy ez a hárommilliárd lejes kölcsön, szívesen közzétesse ebből az összegből a többi erdélyi városoknak szükséges kölcsönöket is, amelyeknek perktuálása ilyen körülmények között feltétlenül nagyon kedvező volna. Ezután Mihali polgármester felkérte a jelenlevő polgármestereket, hogy jelentsék be, milyen összegű kölcsönre tartanak igényt.

Milyen kölcsönre reflektálnak Erdély városai.

Sorra diktálták be ezután Erdély városainak képviselői, hogy milyen kölcsönre reflektálnak. Eszerint Arad 600 millió, Brassó 500 millió, Nagyvárad 400 millió, Gyergyószentmiklós 100 millió, Nagyszombat 100 millió. Szamosújvár 30 millió, Medgyes 100 millió, Szászváros 6 millió, Torda 40 millió, Szatmár 140 millió, Szászsebes 20 millió, Nagybánya 25 millió, Nagyenyed 30 millió, Segesvár 40 millió, Beszterce 30 millió, Kolozsvár pedig 500 millió lejes kölcsönre tart igényt. A fennmaradó összeget valószínűleg a konferencián nem képviselt városok fogják igénybevenni.

Simon tanácsos ezután bejelentette, hogy kérdőíveket fog eljuttatni a kölcsönre igénylő városok tanácsához, hogy az összes kölcsönrel kapcsolatos kérdésekre válaszoljanak. Így többek között, hogy milyen garanciát nyújtanak a kölcsönre.

Az állam vegye meg a kaszárnyákat.

Simon tanácsos bejelentése után Nagyvárad polgármestere emelkedett szólásra és kifejtette, hogy bár igen üdvösnök találja Kolozsvár kezdeményező közreműködését, sokkal megfelelőbbnek találja, ha ezt a súlyos terhetek maga után vonó kölcsönt mégsem volna szükség igénybe venni. Kifejtette, hogy az állam minden ellenszolgáltatás nélkül használja a városok tulajdonát képező kaszárnyákat, amelyek a városokra nézve csak költséget jelentenek, mert a hadsereg alig gondoskodik a szük-

séges javításokról. Ezeknek a hatalmas épületkomplexumoknak az értékesítése egy csapásra megoldhatná a városok pénzügyi problémáit, amennyiben az állam ezeket megvásárolná és értéküket kifizetné. A nagyvárad polgármester végül hangsúlyozta, hogy természetesen igényt tart a Kolozsvár által követtendő kölcsönökre, amennyiben valószínűtlen, hogy az állam a kaszárnyákat rövidesen megvásárolná.

Braban polgármester szólalt fel ezután annak érdekében, hogy a városok a jövőben egységesen utasítsák vissza azokat a reprezentációs és egyéb költségeket, amelyekre igen gyakran kötelezik őket a kormány és a különböző minisztériumok. A kérdéssel kapcsolatban többen szólaltak fel, helyeselték Braban polgármester indítványát, végül leszögezték, hogy a városok a jövőben ilyen költségeket nem irányoznak elő költségvetésükben s így ilyen költségeket a jövőben többé nem is szavazhatnak meg.

Az elnöklő Mihali polgármester emelkedik ismét szólásra. Kéri a konferencián megjelenteket, járuljanak hozzá, hogy intervenálhasson Maniu miniszterelnöknél az építkezések előmozdítása érdekében.

Harminc évi adómentességet az új épületeknek.

Az építkezéseket csak kedvezményekkel lehet előmozdítani, de amíg Csehszlovákiában és Magyarországon harminc éves házadómentességet élveznek az új házak tulajdonosai, Romániában ez az adómentesség csak hét évre szól. A liberálisok helytelenül szabták meg ezt

Hirneves orvosok

által ajánlott csodás hatással bíró

gyógyisza p,

különösen köszvény, reuma, idegsokk ismétlődő áldása. Házilag alkalmazható. Kapható:

Bernát gyógyiszapfürdő Marghita
jud. Bihar.

Prospektus ingyen. Fűrdőtulajdonosoknak nagy kedvezmény.

a hét éves terminust és remélem, hogy Maniu miniszterelnököt sikerülni fog rávennem arra, hogy új törvénnyel, harminc évben szabja meg az új házak adómentességét.

A konferencia résztvevői egyhangúlag járultak hozzá ahhoz, hogy Mihali polgármester ilyen irányban intervenáljon a miniszterelnöknél sőt azért is, hogy a házbérvédelem utáni globális adó alól is mentesítsék a háztulajdonosokat erre az időre.

Dr. Popescu Adrian marosvásárhelyi polgármester szólalt fel ezután, s miután megköszönte Mihali polgármesternek a mai konferencia iniciatíváját, felkérte, hogy a jövőben, amikor hasonlóan fontos és az erdélyi városoknak közös problémája merülne fel, ismét hívja össze Kolozsváron a polgármestereket. Egyszóval tartsa fenn a kapcsolatot az összes erdélyi városokkal, mert ezzel nemcsak a városok közötti szolidaritás megteremtésére, de a közös gazdasági érdekek egységes védelmére nyújt lehetőséget.

A marosvásárhelyi polgármester felhívására után Mihali polgármester ünnepélyesen bezárta a konferenciát és a polgármesterek átvonultak a Központi étterembe, ahol Kolozsvár városa bankettet adott tiszteletükre.

Kolozsvár Erdély legdrágább városa

Az erdélyi városok között Kolozsváron a legmagasabbak a maximális árak

(Cluj-Kolozsvár, április 13. Az Új Kelet tudósítójától.) Érdekes statisztika került a kezünk közé, amely arra a szomorú tényre világít rá, hogy Kolozsvár a legdrágább városa Romániának. A statisztika Románia nagyvárosainak maximális árait közli. Az árakban az összes élelmiszereknél Kolozsvár vezet és magamögött hagyja nemcsak Erdély, de a regát városait is. Ugyanakkor, minden a városi tanács élet-halál harcot folytat a mézárosokkal, akik a hus árát 10 lejjel akarják emelni, szükségesnek tartjuk nyilvánosságra hozni ezt a statisztikát, amely azt bizonyítja, hogy Kolozsváron nem az árak emelésére, hanem azoknak csökkentésére van haladéktalanul szükség. Itt következnek az országszerte érvényben lévő élelmiszerárak:

A barnaliszt ára Kolozsváron 9 lej 50 bani, Nagyváradon 7 lej, Temesváron 7, Marosvásárhelyen 6.50, Krajován 8.50, Jasiban 7.50 lej. Félbarna kenyérliszt Kolozsváron 12.50, Nagyváradon 11.50, Temesváron 11, Marosvásárhelyen 11, Krajován 11, Jasiban 10.75 lej. Fehérliszt Kolozsváron 13.50, Nagyváradon 13.50, Temesváron 12, Marosvásárhelyen 12, Krajován 12 lej. Kukorica Kolozsváron 9.50, Nagyváradon 8, Temesváron 9, Vásárhelyen 8. A többi városokban nincs maximalva.

Barnakenyér Kolozsváron 9.50, Nagyváradon 7, Temesváron 8, Vásárhelyen 6, Krajovánban 8 lej.

A husáraknál hasonlóan szembeszökő az árdifferencia. A marhahus kilója Kolozsváron 32, Nagyváradon 28 lej, a borjúhús Kolozsváron 48, Nagyváradon 42, Marosvásárhelyen 38, Szebenben 38 és Krajovánban 34 lej. Disznóhús Ko-

lozsváron 52 Nagyváradon 49, Temesváron 46, Marosvásárhelyen 50, Szebenben 42 lej.

A zsír kilója Kolozsváron 87, Nagyváradon 78, Temesváron 74, Marosvásárhelyen 84, Jasiban 80 lej.

A többi árnál is hasonló differencia mutatkozik a kolozsvári és a más városok városi tanácsai által megállapított árak között. Kolozsvár városi tanácsának különös figyelmébe ajánljuk ezt a kimutatást annál is inkább, mert az eladók árfelirólási kedve már nagyon elérte a kolozsvári piac közönséget.

'Lyra' hangszerüzlet

Strada Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca) 16. szám Nagy választék His Masters Voice, Columbia, Polydor, Decca, Homocord, Perfectia gramofonokban és művészi lemezekben. Az összes hangszer és világmárkás zongorák raktáron. Eladás havi részletre is. — Zongorahangolást és mindenféle javítást vállal és szakszerűen végez. Nagy választék heber és zsargon lemezekben.

Detail puhafüzlet keres

önállóan dolgozni tudó, agilis

tisztviselőt

Három hazai nyelv ismerete megkívánat. Ajánlatokat „Tartós egzisztencia” jeligen a kiadóhivatal továbbít.

PHILIPS

Még egyszerűbb!

PHILIPS 1017. sz. állandó töltő jelenleg vezetékkel felszerelve kerül eladásra, úgy, hogy csak a világítási vezetékkel és a készülékkel kell összekapcsolnia és biztos lehet benne, hogy akkumulátora állandóan töltve van.

A **PHILIPS** állandó töltő 1017 típus akkor kezdi a töltést, ha a vevőkészülék ki van kapcsolva. A vevőkészülék kiiktatása és a töltő bekapcsolása egy mozdulattal történik.

Ezen készülékkel könnyebben és olcsóbban tölti akkumulátorjait anélkül, hogy egyáltalán törődnie kellene vele.

ANÓDPIŰTŐHOZ

VEVŐKÉSZÜLÉKHEZ

AKKUMULÁTORHOZ

MAURER

Három ötmé

Tizennyolc

a mennyei

Manzsu-din

megteremt

kosság a vé

volt. Mig m

nárt kezébe

v maga irán

öt százmillió

kulisszatitka

hogy ennek

nak az élén

áll, aki a r

férj és az is

céljai érdek

a kínai had

diplomataka

három leány

folyásra tet

az emberisé

ferje Szunja

nemrég meg

Csangkaise

mány feje,

híres banká

Ennek a

asszonyi kar

ossz ismerte

a Lantos M

jelent meg

tatja Marko

regényének

Kisch-nek E

portját. Az

kívül, amely

nő, Illyés C

novellája sz

dekes cikke

kérdéseiről.

bad legalap

lődesének

György dr.

sokról szám

szerint a v

olyan önáll

állatnak. E

kozlató és r

sport és di

120 festmér

a Magyar

kelt mulats

számára k

számában, m

tabb mérték

középosztály

A Lantos

telenik meg

Előfizetési

den éves e

6x9 cm

Prospektus

Magazin r

Calea Victo

Három nővér parancsol ötmillió embernek

Tizenhét esztendeje, hogy Kinában, a mennyei birodalomban megbukott a Mandzsú-dinasztia s azóta nem sikerült megteremteni az ország egységét, a lakosság a vérengző rablóbandák prédája volt. Míg most legutóbb végre az egyik nárt kezébe kerítette a vezető hatalmat s maga irányítása alá kényszerítette az ötszázmilliónyi kínai nemzetet. Érdekes kulisszatitka a kínai forradalomnak, hogy ennek a most uralomra került pártnak az élén tulajdonképpen három nővér áll, aki a maga asszonyi intrikáival, a féjt és az ismerősök révén saját politikai céljait érdekében használta fel nemcsak a kínai hatalmasságokat, de a külföldi diplomatákat is. Mayling kínai bankár három leánya ezzel olyan hatalmas befolyásra tett szert, mely példátlanul áll az emberiség történetében. Az egyiknek férje Szunjaissen, aki a nemzeti gondolat nevére meghalt apostola volt, a másiké Csangkajsie tábornok, a mai kínai kormány feje, a harmadik pedig Kang, a híres bankár.

Ennek a három hallatlanul izgalmas asszonyi karriernek részleteiről közöl alapos ismertetést dr. Supka Géza tollából a Lantos Magazin 2. száma, mely most jelent meg. A lap ebben a számban folytatja Markovits Rodion Aranyonát című regényének közlését és befejezi E. E. Kisch-nek Redl ezredes ügyéről szóló riportját. Az értékes szépirodalmi részen kívül, amelyben Sajó Sándor, Miklós Jenő, Illés Gyula versei és Bán Ferenc novellája szerepelnek, közöl a lap sok érdekes cikket is a tudomány és művészet kérdéseiről. Márkus László a mai színpad legalaposabb ismerője a színház fejlődésének kérdéseit ismerteti. Szabó György dr. pedig azokról az új kutatásokról számol be, melyeknek eredménye szerint a virágnak egyszóval ugyanolyan érzékelési élete van, mint az állatnak. Ezenkívül még rengeteg tájékoztató és muattató írás, a társasági, sport és divat életéről szóló beszámolók, 120 festmény, rajz és fénykép, továbbá a Magyar Simplicissimus címen mellékelt mulatságos élelap és a műkedvelők számára készült műsor jelenik meg a számban, mely még az elsőnél is fokozottabb mértékben elégíti ki az uri magyar közposztálybeli családok érdeklődéseit.

A Lantos Magazin havonként kétszer jelenik meg. Ára számonként 40.— lej. Előfizetési ár évenként 1000.— lej, minden éves előfizető díjmentesen kap egy 6x9 cm.-es Kodak-fényképezőgépet. Prospektust díjlanul küld a Lantos Magazin romániai kiadóhivatala Cluj, Calea Victoriei 35.

Minden fél évben egy 4-6 hetes kúra

A Prof. Dr. Péter-féle Arteriosclerosis elleni tea megakadályozza az érelmeszesedést, feloldja a visszafolyást, enyhíti és gyógyítja annak tüneteit, melyek a magas vérnyomás, szédülés, fülzúgás, emésztési zavarok, álmatlanság, szvszorulás, ingerlékenység, légzési nehézségek és más, az előchadott kor által okozott rendellenességek.

A Prof. Péter-féle Arteriosclerosis elleni tea egy teljesen ártalmatlan, egyszerű, de biztos hatású szer, amelyben különböző gyógynövények győgyereje van összpontosítva.

Már rövid használata után az általános közérzet javul és a fáradtság helyét a régi szel emi frissesség, életerő és munkaképesség foglalja el.

A gyógyteák használatáról és hatásáról szóló kis könyvecskét kívántra bárki ingyen és bérmentve megküldi a vezérk. p. v. sz. 1.

Bregneria Standard Bukarest I.

A Prof. Péter Arteriosclerosis elleni tea minden gyógyszertárban és droguériában kapható. Ha beszerzése nehézségekbe ütközne, úgy forduljanak le-rakatunkhoz:

„Csillag” gyógyszertár, Brassó, Hosszu-utca 5. szám.

A tiszaezlári vérvád Scharf Móricának hánytatott élete és halála

(Cluj-Kolozsvár, április 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közölte az Uj Kelet Scharf Móricnak, a tiszaezlári per szomorú hősnéke Amszterdamban való elhalálozását. Scharf Móric szerény viszonyok között élt a szép holland városban, ahol gyémántkőszőrüs volt, nem sokat keresett a háborút követő években, amikor tudvalevőleg ez az iparsúlyos válságokon ment át. Akkor ő maga is nagy nélkülözések közé jutott és a nyomor éveit erősen megviselték a dolgos embert, aki halálát megelőző időkben jó keresete ellenére már csak vonszolta az életet.

Alább dióhéjban foglalva adjuk a tiszaezlári eset előzményeit és lefolyását. E sorok írójának alkalma volt közvetlenül a háború előtt Amszterdamban beszélgetni Scharf Móriccal, előbb pedig több ízben találkozott apjával, az öreg Scharf Ábrahámmal, aki fiáról mindig a szeretet és megbocsátás hangján beszélt.

Solymosi Eszter eltűnése

1882 áprilisában, peszach előtt egy szabolcsmegyei községben, Tiszaezláron eltűnt Solymosi Eszter, egy szegény parasztnak a leánya. A kerület országgyűlési képviselője Ónody Géza antiszemita vezér volt, aki Verhovay Gyulával, a budapesti „Függetlenség” szerkesztőjével együtt azt hirdette, hogy a zsidók ölték meg Solymosi Esztert azért, hogy véreit belekeverjék a husvéti pászkába. A vérvád gyorsan hitelre talált nemcsak a faluban, hanem a fanatizált tömegek között az egész országban. Hiábavaló volt dr. Pauler Tivadar igazságügyi-miniszternek tiltakozó jelentése, a közvélemény már egészen fanatizálva volt és Tisza Kálmán, az akkori miniszterelnök hallgatása ebben az ügyben csak tápot adott annak a hitnek, hogy a vérvád lehetséges dolog. A miniszterelnök azonban — mint azt később a per lezajlása után, meg is mondotta — azért nem nyilatkozott, mert nem akart elébe vágni a törvénytörést ítéletének. A tárgyaláson Eötvös Károly védte Scharf Móric apját, akiről a tizenöt éves fia, Scharf Móric, részletesen elmondotta, hogyan vitte be éjnek idején Solymosi Esztert a zsinagógába, hogyan imádkozott többekkel együtt körülötte és hogyan saktolta le, mint egy borjút. Eötvös, majd Friedmann Bernát és Székely Miksa ügyvédek minden kétséget kizáróan beigazolták a vád teljes tarthatatlanságát és kimutatták, hogy Scharf Móricot Recski, a csendbiztos és egy Egresi Nagy nevű gyakosságnak elítélt és hamis nevet viselő törvénytörést ítélték arra, hogy ezeket a vallomásokot tegye apja ellen. Recski ugyanis azzal az ürüggyel, hogy a zsidók a fiút agyonverhetnék, magánál tartotta és itt oktatta ki a hamis tanuvallomásra.

Eötvös Károly a védelem zseniális bravurságával döntötte halomra a vád minden pontját, úgy hogy Scharf Ábrahámot és egy Buxbaum nevű zsidót a bíróság kénytelen volt felmenteni. Azonban az ítélet után éppúgy, mint a per folyamán, az izgalom az országban olyan magas hullámokat vertek, hogy statáriumot kellett elrendelni néhány megyében. Legerősebbek voltak a zsidóellenes tüntetések Pozsonyban, ahol a csöcselék a zsidó negyed ellen valóságos ostromot intézett.

Scharf Móric Amszterdamban

Scharf Móric az antiszemita ségével a per lezajlása után 1883 szeptemberében Amszterdamba került, ahol gyémántkőszőrüs lett. Huszvése korában kibékült szüleivel, akik Budapestre költöztek és itt a Teréz-körut egy bérhá-

zaban laktak nagyon szegényes körülmények között. Scharf Ábrahám a pesti hitközségnél husfelügyelői állást kapott olyan javadalmazással, ami sok volt ahhoz, hogy meghaljon, de kevés, hogy beléle megjelenjen. Sok tengődés után a háborus években az öreg Scharf Ábrahám ismeretlenül és elhagyatva meghalt és ezzel lezárult az a szomorú világszenzáció, amely annyi rettegést és lelki fájdalmat hozott az akkori Magyarország zsidóira.

Scharf Móric Amszterdamban a halcsarnok mellett elterülő zsidó városnegyedben lakott, a legzajosabb utcák egyikében, nagyon egyszerű lakásban. Hollandiából nősült, egy Haas nevű kereskedő leányát vette el, ez a házasság azonban gyermektelen maradt és Scharf Móric e sorok írója előtt is szomorúan említette, hogy jó ez így. Nem akarja, hogy ivadékát valaha is megszegényülés érje amiatt, ami Tiszaezláron történt.

Az eszlári árvíz

— Nem tudok számot adni magamnak, mik lehetnek lelki okai az én aktori magatartásomnak. Hűszen igaz, Recskiék engem majd jó szóval és ígérekkel, majd fenyegetéssel birtak rá azokra a hazugságokra, amelyeket a nyiregyházi törvénytörést elmondottam, de én nem tudom magamnak mégsem megbocsátani ezt a bűnöt. Hiszen akkor már tul voltam a harminc és ilyenkor nem gyermek az ember. Az én életem erős megrázkódtatásokon ment keresztül. Még világosan emlékszem, bár mindössze nyolc éves voltam, arra a tragikus esetre, amikor a kiöntött Tisza elárasztotta a házunkat, mindenünket az ár sodorta el, közöttük azt a bölcsőt is amelyben kicsi hugom feküdt. Anyám haját tépte, sokáig nem is tudta tulélni ezt az esetet, mert néhány hónappal később gyermekágyi lázban meghalt és az ujszületött kisleány pár hétre rá szintén eltávozott.

Apám saját mesterségére, a cipészetre fogott, én azonban nem tudom milyen lelki nyomás alatt, semmihez sem érzem kedvet, egyre csak kint bolyongtam a földeken, ez volt egyetlen szórakozásom. A chéderben nem türtek hanyagságom miatt, apámnak már régen el kellett volna küldenie engem a szülei háztól valahová idegenbe, ezt a tanácsot kapta annak idején a rabbítól, de hogyan küldhetett el, amikor annyit nem keresett, hogy saját magát eltarthassa. Kénytelen volt templomszolgai állást vállalni a kicsiny hitközségnél és én minden lelki és gazdasági támasz nélkül ödöngtem... Csoda-e, ha ilyen módon olyan leki züllöttségbe estem, hogy apám ellen vallottam hazugságokat.

Eötvös és Scharf Ábrahám

Eötvös Károly Budapestben is fenntartotta Scharf Ábrahámmal az összeköttetést. A megtört öreg ember gyakran bejött az Abbázia kávéházba, ahol a „vajdának” nagy kerek asztala volt, az akkori progresszív Magyarország politikai és irodalmi kiválóságai ülték körül és

hallgatták Eötvös Károly anekdotáit, amiket páratlan mesemondó készséggel tudott előadni. Scharf Ábrahám sokszor megjelent az asztalnál, ahol szinte gyöngéd szívélyességgel adtak helyet neki Eötvös Károly mellett, aki a „Nagy per” című művének anyagát jórésben az öreg zsidótól kapta. Eötvös Károly már akkor tul volt a hetvenen, de soha nem készített jegyzeteket arról, amiket Scharf Ábrahám mondott. Az asztalnál ülő Aczél Endre szerkesztő és Vázsonyi Vilmos csináltak jegyzeteket, amiket időnként újra fölolvastak Eötvös előtt nehogy a könyvben a vajda tultengő fantáziája érvényesüljön.

Scharf Móric Budapesten

1912 tavaszán Scharf Móric első ízben látogatta meg apját Budapesten. A széderestékre jött haza és senki nem tudott erről a látogatásról, még Eötvös Károly sem, Scharf Móric nagyon szeretett volna beszélni a vajdával, de apja semmilyen körülmények között nem engedte ezt meg, mert attól tartott, hogy ottléte nek híre azonnal elterjed a városban, ő pedig feltette magában, hogy amíg él, a tiszaezlári ügyet nem engedi újságokban felfrissíteni. A könyv az más, ez — mondotta — a halhatatlanság és a történelem számára iródik és pedig Eötvös Károly által, akit valóságos félistennek tartott az öreg ember. De Scharf Móric látni akarta az öreget, amint apjával együtt ül és ezért egyik délután beült a kávéházba egy magányos asztalhoz és onnan figyelte a vajda és apja beszélgetését.

— Azt hiszem, — mondotta akkor Scharf Móric apjának, — hogy ezentul nyugodtabb leszek és el fogom tudni felejtetni nagy bűnöt.

Csak miután visszautazott Amszterdamba, mondotta el az öreg Scharf Ábrahám Eötvösnek, hogy fia Pesten volt. Eötvös haragudott, hogy nem hozta el hozzá fiát. Eötvös ugyanis tanulmányt szeretett volna írni arról a lelki folyamatról, ami Scharf Móricban végbement az évek során holland földön. (sz. t.)

Tervezési iroda. Építési iroda.
Különböző rendeltetésű épületek tervezése és elkészítése.
Villák és családi házak,
átalakítási rajzok, költségvetés készítése. **Harsnik Gyula** építész-mérnök terv készítő és építési irodájában **CLUJ, Strada Calvin No. 1.**

Férfi kalapokat
fest, tisztít,
formál és vasal
FEHÉR
Strada Memorandului (volt Unió-u.) 21. Redout.

Redőnygyártásban
3 évtizedes tapasztalattal
SZANTÓ DEZSÓ ÉS FIA
redőny- és kályhagyára Oradea
első helyen áll.
Acéllemezredőnyök. Esslingneifaredőnyök

Férfiöltönyöket speciálisan tisztít „Unió” kelmefestőgyár Cluj.

Több mint kétmillió lejbe került eddig a szatmári rabbi-harc

Egy érdekes leleplezés a beszercei központi irodáról

Oradea-Nagyvárad, április 13. Az Uj Kelet tud.) Egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy az erdélyi ortodox zsidóság legutóbbi két nagy botránya: a nagyváradai Tomche Jesiva konferencia felrobbantása és a szatmári ítélet szoros logikai összefüggésben állnak egymással és kiinduló pontjuk ugyanazon forrásból fakad. Munkatársunk ma beszélgetést folytatott a nagyváradai hitközség egyik vezetőtagjával aki főként nagy tanulmányai és mélyen vallásos életmódja miatt általános tiszteletnek örvend. Ez a hitközségi vezetőember nagyon érdekesen világított rá a Tomche Jesiva konferencia egyes kulisszatitkaira.

— A nagyváradai hitközség eljárása — mondotta informátorunk — a kongresszus beállítására vonatkozólag korrekt volt s mint önzertelen hitközség nem is eslekedhetett másképen. Sokan azt mondják, hogy a lépés elhamarkodott volt. Ez az érvelés helyes lenne, ha a kongresszus felrobbantója tényleg a nagykarolyi főrabbi és csekély gárdája lett volna. Azonban tévesen ment át a közudatba, hogy a karolyi rabbi és embereinek szélsőséges állásfoglalása tette lehetetlenné a további tárgyalásokat. Vele egyedül meg lehetett volna egyezni és végső esetben, ha az ügyet szavazás alá bocsátották volna az aske-náz hitközségek delegátusai túlyomó többségben voltak s titkos szavazás esetén a rabbi egyrésze is a nagykarolyi főrabbi ellen adta volna le véleményét. Azonban

a botrányok hátterében a beszercei központi iroda állt és annak képviselője, aki, hogy az akciót elgáncsolja, a nagykarolyi rabbi és kártársainak aggályait nemcsak hogy alá támasztotta, hanem az aggályok, a központi iroda „aggályai” voltak.

Az első aggályoskodó Spitz Mayer, a központi iroda képviselője volt. Ő hívta egyenesen létre az aggályokat és a központi iroda nevében elmondott „üdvözlő beszéd” becsomagolva, ő dobta az első bombát a konferenciába.

A délutáni rabbigyűlésen Spitz deklarációt adott be a központi iroda nevében, hogy az iroda a leghatározottabban ellenzi azt, hogy a Tomche Jesiva egyesület a hitközségek alapítása legyen, a hitközségek szubvencióit adhassanak neki és az egyesület naggyűlésén a hitközségek képviseltethessék magukat. Az iroda az egész akciót a magánjótékonyág körébe utalta. Ez másképp azt jelenti, hogy az iroda elnöke, kinek nemcsak mint rabbinak, hanem mint központi irodának hivatalból kötelessége lenne ezen kardinális töreművet minden erejével támogatni és fejleszteni, lebeszéli a hitközségeket, kik már lecsatlakoztak az egyesülethez és melyek költségvetésük terhére már állandó évi hozzájárulásokat szavaztak meg — az akcióban való részvételtől,

sőt rábeszéli azokat, hogy ugorjanak ki az egyesületből és hagyják azt erkölcsileg és anyagilag izolálva sorsára.

Ez nem a kulisszák mögött volt, hanem a rabbigyűlésen nagy hallgatóság előtt. Sőt Spitz megismételte deklarációját a nagyváradai delegáció értekezletén is, hol azonban azt a találó választ kapta, hogy nem állunk kötelnek. Nagyon megható, hogy az iroda megengedi a magánjótékonyágot, jobban mondva a koldulást. De akkor fölösleges az országos egyesület. Miért menjenek az egyesület vezetői koldulni, kolduljanak csak tovább a bócherek.

— Eddig is nagy volt a „bizalom” az ország összes hitközségeiben a központi irodával, de most ez a „bizalom” az iroda megbélyegzésében nyilvánul, Jóhir-

nevű ortodox hitközségek az irodának a T. J. mozgalom elleni eljárás zsidó-lannak minősítik és egyenesen bejelentik, hogy zsidó kötelesség ezen irodától úgy az anyagi, mint az erkölcsi támogatást megvonni. Általánosan hangoztatják, hogy felháborító, miszerint a hitközségek pénzén, a hitközségekre az egyenletlenség és szétforgácsolás szellemét viszi be és ah itközségek létét teljesen lehetetlenné teszi. Az ország zsidó ságának közvéleménye a leghatározottabban a nagyváradai hitközség mellett nyilatkozik meg és elítéli azt a központi irodai irányzatot, mely néhány szélsőséges rabbi támogatásával az ortodoxiát az erkölcsi csúdbe kergeti.

A nagyváradai hitközség özőnével kapja a szimpátia leveleket az ország minden részéből és egyenesen követelik a hitközségtől, hogy az akciót, nemhederítve az irodának esetleges más, ismert érdekeire — folytassa le, mert erre egyedül Nagyvárad képes és hivatott.

— A váradai hitközség további magatartására vonatkozólag még nem határozott. Egyebekben a Tomche Jesiva elgáncsolása megteremtette a hitközségben a „Burgfriedent”. A hitközség összes tagjai egy szívvel, egy lélekkel, békés megértésben e dicső, nagy hitközség presztizsének megerősítésén dolgoznak.

Eddig szól a nyilatkozat, amely rendkívül jellemző arra az elkecseregett hangulatra, amely a legtöbb hitközségben a beszercei irodával szemben megnyilatkozik. Nyíltan hangoztatják, hogy a szatmári ítélet értelmi szerzője ugyan csak a beszercei iroda volt. Szatma-

ron egyébként a kedélyek a pattanásig feszültek és a hitközségi vezetőség végső leszámolásra készül a bajkeverő chaszid kisebbséggel.

Egyes hitközségi vezetőemberek hangoztatják, hogy a besz din messze túllépte hatáskörét és dezavualta a kultuszminisztériumnak ezügyben már foganatosított intézkedéseit.

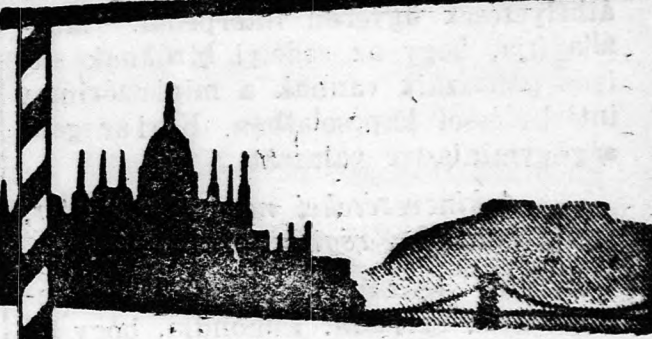
Bármennyire is elítéljük a Szatmáron történeteket mégsem tartjuk kívánatosnak, hogy a kérdés tisztázása hatósági segédlettel történjék, mert nem szabad legfőképpen kincsünket, vallási autonómjainkat, ilyen külső beavatkozások révén vitássá tenni.

Egy szatmári bankember igen érdekes számításokat végzett a rabbiaválasztással kapcsolatban. Kiszámította hogy

a két harcoló párt Teitelbaum Joél megválasztására, illetőleg a megválasztás megakadályozására eddig több mint kétmillió lejt költött el.

Ennyibe került a kétszer megismételt választás, a hónapokig tartó propaganda és ellenpropaganda, a középkorj bozorkánypererekhez hasonlatos választott bírósági eljárás és ak ülönböző, fel nem sorolható költségek. Ha meggondoljuk, hogy Szatmáron már évek óta befejezetlenül áll a gyönyörűen felépített zsidó kórház és csak néhány millió szükség, hogy átadható legyen nemes rendeltetésének és a zsidó betegek ezreit részese orvosi segélyben, ha meggondoljuk, hogy a szatmári zsidó iskolák a pénzühiány miatt a legnagyobb bajokkal küzdenek, ha meggondoljuk, hogy mi mindent lehetett volna alkotni ezzel

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

1929 május 4-13.

A magyar ipar bemutatója.

25-50% utazási kedvezmény.

Számos különcsoport.

Vizummentes határátlépés.

Felvilágosítások és vásárigazgatók kaphatók:

Budapest a vásárirodában, V. Alkotmány-utca 8. szám.

Cluj: Kereskedelmi és Iparkamara.

Bistrița: Joan Laurentzi, fabricant de piarlie.

Carii Mari: Max Brichta.

Dicioenmartin: Vajda Péter főkönyvelő, valamint a tb. képviselők Arad, Brassó, Târgu-Mures, Oradea-Mare és Timisoara városokban.

a kétmillió lejjel és azzal az összeggel, amibe ez az ügy még ezután fog kerülni, — akkor ítéletet alkothatunk magunknak arról, hogy mileyn bünyös és kártékony ez a harc, amelyet fektelen személyi és hatalmi ambíciók robbantottak ki. Legfőbb ideje, hogy az erdélyi zsidóság anyagi és erkölcsi erőt végre produktív irányba tereltesse.

Ujra kirobbantak a spanyol egyetemi diákok tüntetése a diktatura ellen

A kormány lezárta a spanyol-portugál határt

Páris, ápr. 13. A lapok madridi jelentései szerint a spanyol diákság néhány napos hallgatás után ujra hallott magáról. A főiskolák Granadában és Saragossában nagy tüntetést rendeztek, melynek során össztűköésbe kerültek a karhatalommal. Számos letartóztatás történt.

Lisszaboni távirat jelenti, hogy a portugál-spanyol határt lezárták és a posta nem adhat közvetlen telefonkapcsolást Portugáliába sem. Ebből arra követke-

zetnek, hogy ismét nagyarányú agitáció kezdődött a spanyol diktatura ellen.

Páris, ápr. 13. A Le Journal madridi táviratát közli, mely szerint a spanyol diáktüntetések újjáéledésének oka egy, a mozgólényképszínházakban előadott film volt, amely Primo de Rivera uralmát dicsőíti. Az előadások közönsége, első sorban nagyszámú diákság fűttel tüntetett az előadásokon, mire karhatalmat vezényeltek a moziba. A fegyveres rendőrorjáratok és a diákok

között az uccákon is voltak összetűzések, melyek eredményeként mindkét részben seb-sülések történtek. Madridban számos letartóztatás történt.

Az ország több egyetemi városából hasonló incidensekről érkeznek hírek. A kormány a még be nem zárt főiskolák előadásainak beszüntetésével fenyegetőzik amennyiben a hallgatók továbbra is aktíve bele akarnak avatkozni a politikába.

Az erdélyi bírák kinevezési panasza a parlament előtt

Iunian beszéde az áthelyezésekről. Iorga ismét az idegenekről beszélt a parlamentben

(Bucuresti-Bukarest, április 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész erdélyi sajtót foglalkoztatták a néhány hettel ezelőtt történt bírói kinevezések, melyek az erdélyi bírói karban általános visszatevészt kellettek. A minisztérium ugyanis az erdélyi bíróságok élére legnagyobb részt regátbli bírókat delegált, míg az erdélyiek ezakalommal is háttérbe szorultak a kinevezések során. A nemzeti parasztpárt erdélyi képviselői, de főleg a Chemarea tagjai, mint ahogy az Uj

Kelet is megírta, erélyes akciót kezdtek a kinevezések miatt. Az akció éle Iunian igazságügyminiszter ellen irányult, aki az erdélyiek szerint személyesen irányította a kinevezéseket és regátbli ember lévén, tudatosan szorította háttérbe az erdélyi igazságügyi tisztviselőket.

A parlament mai ülésén az erdélyi bírák elégedetlenségét interpelláció formájában fejezte ki dr. Tilea Viorel képviselő. Az interpellációra Iunian igazságügyminiszter azonnal válaszolt és

nagy beszédben tisztázta magát a kinevezések kérdésében őt ért vádak alól. A miniszter válaszát az interpelláló képviselő meglegedéssel vette tudomásul s ezzel az igazságügyminiszter és az erdélyi kormánypárti képviselők közötti konfliktus egyelőre befejezést nyert.

A parlament üléséről egyébként a következő tudósításunk számol be:

László Dezső magyarpárti a székelyföldi kisajátítások ügyében interpellál a földmivélsügyi miniszterhez.

Dionisie Romulus ugyanebben a kérdésben szólal fel.

Iorga parlamenti iniciatívára törvény javaslatot nyújt be a bukaresti egyetemmel szemben lévő egyik ház kisajátítá-

A MATILD-víz

borral keverve a legkellemesebb italt ad.

sára a jogi fakultás kibővítése céljából. Kéri a sürgősség kimondását, amit a parlament megszavaz.

Vlad Dumitru Galati, Braila és Constanta között szabad zónát kér.

Dr. Tilea Viorel a birói előléptetések és áthelyezések ügyében interpellál. Megállapítja, hogy az erdélyi bírónak súlyos panaszai vannak a minisztériumi intézkedéssel kapcsolatban. Kéri az igazságügyminiszter válaszát.

A kinevezéseket nem a miniszter, hanem a régiók intézték

Iunian igazságügyminiszter emelkedik ezután szólásra. Elmondja, hogy ez a kérdés csak az igazságszolgáltatás teljes reorganizálása után lesz megoldható.

Tiltakozik ama vád ellen, hogy a kinevezéseket ő személyesen intézte volna. A kinevezések és áthelyezések a legfelsőbb birói tanács hatásköré tartoznak.

Elismeri, hogy a multban voltak igazságtalanságok a kinevezésekkel kapcsolatban, ezalkalommal azonban az áthelyezések és a kinevezések a törvényes keretek között történtek. Kijelenti, hogy egész működését a törvényesség szabja meg és ígéretet tesz rá, hogy a multban mellőzöttnek teljes elégtételt fog szolgáltatni.

Egy hang: Az urnatolvajokat meg kellett volna büntetni.

Iunian: Türelem. Erre majd a jövő esztendőben válaszolok.

Dr. Tilea meg van elégedve a miniszter válaszával.

Rangu a földmívelésügyi miniszterhez intéz kérdést. Iratokat kér, mert bizonyos koncessziók ügyében akar interpellálni.

Potarca földmívelésügyi államtitkár kéri, hogy az e kérdésben előjegyzett interpellációkra terminust tűzzön ki az elnök. Az aktákat készséggel bocsátja rendelkezésére.

A régi községi tanácsok kérdése
Hanes kéri a belügyminisztert, hogy nem tartja-e szükségesnek megnyugtatóni a falvak lakosságát, akik kifogásolják, hogy meg mindig az urnalopással megválasztott községi tanácsok irányítják őket.

Követeli a községi tanácsok azonnali feloszlatását

és a közigazgatási törvény sürgős be-nyújtását.

Ezután folytatják a lakbérleti törvény vitáját.

Jorga és az idegenek

Jorga szerint a javaslat nem általános jellegű. Elfelejtkezett a kormány arról, hogy a városokat mozgó lakosság terheli túl.

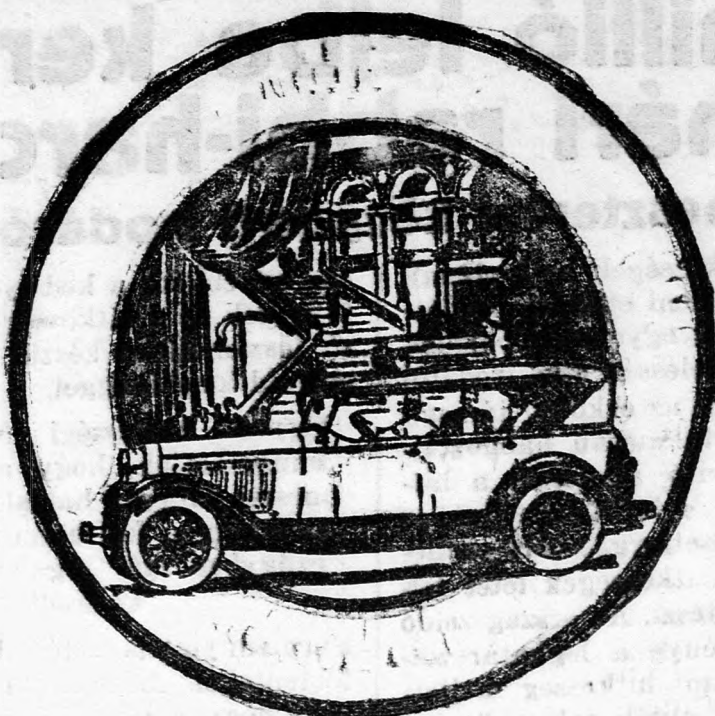
Az idegenek helyzetét kell tisztázni, akik a városokat elárasztják és be-lyegé duzzasztják.

Kéri, hogy az építkezések megkönnyítésére engedjék be a külföldi tőkét és követeli az állami tisztviselők fizetés-emelését.

A szenátus ülése jelentéktelen interpellációk jegyében zajlott le.

Triumph cipők tartóssága felülmúlhatatlan!
Győződjön meg róla.

Pásztori és Kettmann Brassó
sodronyarugyár azonnal szállít mindenféle sodronyfonatokat és sodronyszöveteket.

A legnagyobb ellenállóképeség a rossz utakon
Legteljesebb technikai tökéletesség
Legkisebb fentartási költség
Elegáns vonalak
A legnagyobb kényelem
csakis az új

DODGE BROTHERS

automobilnál található!!!

Hatalmas 6 hengeres motor, 7 helyen csapágyozva, mind a négy kereken hidraulikus fék, Extra-solid alváz; 20 cm. szélességben rögzítő traversek. Hidraulikus lökhárítók. Levegőszűrő, benzinszűrő, olajsűrő.

Tegyen kísérletet, hogy fentiekről meggyőződjön!

Vezérképviselő: Gr. Christea & Co. Soc. An. Romana de Automobile BUCUREȘTI, B-dul Bratianu 46.

Helyi képviselő: Aurora Petrolifera Soc. in nume colectiv Cluj, Cal. Regele Ferdinand 62. Telef. 855.

A nyolc osztályt végzett középiskolai diákok ugyanolyan érettségi vizsgát tesznek, mint a hetosztályos liceumok abszolvensei

(Bucuresti-Bukarest, április 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közlegő érettségi vizsgák érthető izgalomban tartják az ország diákságát, mely még nincsen kellőleg tájékozva afelől, hogy az új törvény milyen tananyagot fog előírni a vizsgákra. Különösen bizonytalan volt azoknak a diákoknak a helyzete, akik az Anghelescu-féle érettségi tortura következtében évről-évre hiába kísérelték meg, hogy tanulmányuk folytatását lehetővé tegyék. Ezek a diákok egészen más rendszer szerint vizsgáztak, mint azok, akikre az új érettségi törvény vonatkozik.

A közoktatásügyi minisztérium most intézkedett arra vonatkozólag, hogy az öreg diákok hogyan vizsgázzanak ju-

nusban. A minisztériumi döntés semmivel sem nehezíti meg a veteránok helyzetét, akik ugyanazon bizottságok előtt, ugyanazon tárgyakból fognak vizsgázni, mint az új, hetosztályos liceumokban végzett növendékek. Ezeknek a diákoknak azonban, miután ők nem hét, hanem nyolc középiskolai osztályt végeztek, előkészítő tanfolyam nélkül is joguk van az egyetemre beiratkozni.

A rendelet feltétlenül előnyös helyzetbe hozza a diákokat, akik bizonyára megelégedéssel fognak tudomást szerezni arról, hogy az évek óta meddő érettségi kísérletek után végre tul lehetnek ezen a nehéz fordulón.

SELECT-MOZGÓ Csak néhány napig még:
LUXUS (Mámor)
Betty Balfour legkedvesebb szalonvigjátéka.
Monopol Dorianfilm.

Rádió műsor

Idő: középeurópai

VASÁRNAP, április 14. Budapest. 9: Ujsághírek. 12.10: Szimfonikus zenekar verseny. 15.30: Földmívelésügyi előadás. 16. Rádió Szabad Egyetem, Medgyaszay Vilma közreműködésével. 17: Kodály Zoltán gyermekkar-estje. 19.10: Sporteredmények. 19.15: Astri Kalseth norvég énekesnő hangversenye. 19.45: „Éjjel az erdőn”. Népszimfonia-előadás. 22: Időjelzés, sporteredmények. Utána cigányzene. **BRESLAU.** 18.50: Zongorahangverseny. 20.15: Szórakoztató zene. **BÉCS.** 10: Dél-utáni hangv. 19. Kamarazene. 20: Mandolinzenekarhangv. **BRÜNN.** 18.05: Ének hangverseny. 19.05: Esti hangv. 22.20: Kávéházi zene. **KATTOWITZ.** 18: Szórakoztató zene. 20: Vidám est. 22.30: Táncczene. **KÖLN.** 20: Egy vígopera előadása. 24: Táncczene. **LEIPZIG.** 17: Zongorahangv. 18: Wagner „Lohengrin” c. operájának előadása. **LAUSANNE.** 15: A berni magyar-svájci footballmérkőzés közv. **MILANO.** 18.20: Jazzband. 21: Egy opera közv. a Scálából. **MÜNCHEN.** 18.05: Wagner „Tannhäuser”. 22: Zenekari hangverseny. **PRÁGA.** 19.05: Fúvószenekari hangv. 21.30: Zongorahangverseny. 22.30: Kávéházi zene. **ROMA.** 20.45: Egy opera közv. **STUTTGART.** 20.45: Egy hangjáték előadása.

Hétfő, április 15. Budapest. 9.15: Hangverseny. (Ének, eselő, zongora). 12: Déli harangszó. Utána trio hangv. 17.40: Cigányzene. 19: Német nyelvtanítás. 19.25: Császár Elemér felolvasása. 20: Közvetítés Wienből. **Münstre** hangv. **Bécs.** 16: Hangv. Egy énekes közreműködésével. 20: A fülharmonikus társaság és a szimfonikus zenekar hangversenye. **Berlin.** 20.30: A bécsi hangv. közvetítése. 22.30: Dajcs Béla zenekarának hangversenye. **Brünn.** 16.30: Hangv. Részletek a „Pillangó kisasszony”ból. **Kattowitz.** 16: Gramofonzene. 17.55: Hangv. 22.30: Táncczene. **Köln.** 17.45: Gramofonzene. 20: Mozart hangv. 23: Parkas Miska zenekarának hangv. **Leipzig.** 21: Egy hangjáték előadása. 23: Szórakoztató zene. **Milano.** 12.30: 13.35: 17: 23: Jazz band. **Nápoly.** 21.02: Opera közv. **Prága.** 29: A bécsi hangv. közv. 22.25: Gramofonzene. **Stuttgart.** 21.30: Vigjáték előadás. Utána opera előadás. 23: Szórakoztató zene.

Kedd, április 16. Budapest. 9.15: Katonazenekari hangv. 12.05: Gramofonzene. 16: Mesejáték. 17.10: Történelmi felolvasás. 17.40: Zenekari hangv. Új operettek. 18.30: Mit üzen a rádió? 19: „Faust”. Operaközv. 22.30: Hírek. Utána cigányzene. **Bécs.** 16: Hangverseny. 21: Egy vigjáték előadása. Utána könyvnyű zene. **Breslau.** 20.15: Eigsler est. **Brünn.** 35: Ének hangv. 21: Rádió kvartett. 22.20: Kávéházi zene. **Frankfurt.** 20.15: A Rigoletto előadása gramofonon. **Kattowitz.** 19: Operaközv. **Leipzig.** 16.30: Hangv. Operarészletek. 20: Hangverseny. 24: Táncczene. **Nápoly.** 17: De Martino (sopran) hangv. 20.45: Színházi közv. **Prága.** 19.05: Katonazené. 20.15: Hangverseny. 22.20: Kávéházi zene. **Róma.** 20.45: Egy opera közv.

MEGNYILT!
A Nagyváradról előnyösen ismert Grosz-féle or. h. kóser étterem tulajdonosa **Temesváron a Luydsor 11. sz.** alatt újonnan átalakított, modern higiénéjával berendezett udvari helyiségében **fiókot nyitott.**
Olcsó abonoma! Lakodalmak és bankettek rendezését vállalja!
Az étterem a gyárvárosi Rabbínatus felügyelete alatt áll.
Temesvár Luydsor 11. sz.
Nagyvárad Zöldfa-ucca 10.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Uj Kelet...
Főszerkesztő:
Felelős szerk:
Bukaresti szerk:
Str. Car
Uj Kelet
torrás

Ma d...
dődik a cio...
erős érdeklő...
Zsidó Nem...
helyicsoport...
mely ma. va...
kor kezdődik...
nelmi emléke...
lásnak indul...
egész sereg...
a kérdések eg...
kat a körök...
lyek egy é...
zsidó közle...
zásaiban. Ez...
problémák a...
és mégis ar...
hogy azok b...
vezető mego...
lehet, ha va...
szempont és...
tagolnak, a...
szefüggek...
lett. Ez képe...
magasnivoju...
retében dr. E...
viselő, az E...
véség elnök...
Marton Ernő...
fognak előad

Itt említjük...
9 órakor...
tartja az E...
csoportja re

— Aknára...
utasszállító...
Lapjelentése...
egy utasszáll...
elsüllyedt. A...
az utasok kö...
vesztette és...
szenvetde...
gélyhajók n...
mentettek k...
mentőcsónak...
kikötői rév...
indítanak, m...
datlansága o

Infl...
és az ös...
szervek hur...
talmainál,
hőgé, reke...
valamint a...
égésnél a k...
Mi

— Lezaha...
gép. Berlinb...
iroda stockh...
szerint a sv...
gyakorlatoz...
bibá miatt l...
gyelöje szö

— Vita...
A vasárnap...
vita, mint a...
ból kiderül...
részletesen...
ujabban fel...
tervezetet...
tendő vita es...
kor kezdő...
disztermébe...
adók: Gaál...
Varga Béla

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánászi zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Kasztner Rezső,
 Str. Carol 81.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Ma délelőtt fél 11 órakor kezdődik a cionista miting. Szokatlanul erős érdeklődés előzte meg az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyi csoportjának jubiláris mitingjét, amely ma vasárnap délelőtt fél 11 órakor kezdődik az Uránia-mozgó történelmi emlékeztető helyiségében. A zajlásnak indult erdélyi zsidó közéletnek egész sereg fontos problémája van és ezek a kérdések egező aktualitásuk révén azokat a köröket is foglalkoztatják, amelyek egyébként nem vesznek részt a zsidó közélet hétköznapi megnyilatkozásában. Ezek a súlyos belső és külső problémák azonban annyira szétágazók és mégis annyira egymásbafonódnak, hogy azokban világosan látni és a kivezető megoldást megtalálni csak úgy lehet, ha valamennyi kérdést minden szempont és felfogás szerint részeire tagolnak, a közvetlen és közvetett összefüggések feltárasa és kiemelése mellett. Ez képezi a mai miting komoly és magasnívójú programját, amelynek keretében dr. Fischer József kamarai képviselő, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke, dr. Hamburg József, dr. Marton Ernő és Klein Eujáhu rabbi fognak előadást tartani.

Itt említjük meg, hogy hétfőn este 9 órakor a Haggibbor helyiségében tartja az E. Zs. N. Sz. kolozsvári helyi csoportja rendes összejövetelét.

Aknára futott a japán vízekben egy utasszállító hajó. Londonból jelentik: Lapjelentések szerint a japán vízekben egy utasszállító hajó aknára futott és elsüllyedt. Az explozió következtében az utasok közül tizenhat ember életét vesztette és sokan súlyos sérüléseket szenvedtek. A helyszínre érkezett segélyhajók negyven utast a tengerből mentettek ki és fedélzetükre vették a mentőcsónakokba szállt utasokat is. A kikötői révkalauz ellen vizsgálatot indítanak, mert kiderült, hogy az ő tudatlansága okozta a katasztrófát.

Influenzánál és az összes légzőszervek hurutos bántalmánál, mint köhögés, rekedtség, stb valamint a gyomorégésnél a legjobb a

Málnási SICULIA gyógyviz

Mindenütt kapható!

Lezuhant egy svéd katonai repülőgép. Berlinből jelentik: A Wolff távirati iroda stockholmi tudósítójának közlése szerint a svéd főváros közelében egyik gyakorlatozó katonai repülőgép motorhiba miatt lezuhant. Pilótája és megfigyelője szörnyen haltak.

Vita est a Pajtásházasságról. A vasárnap este történet Pajtásházasság vita, mint a vita est részletes műsorából kiderül, nagyon alaposan és nagyon részletesen fojja megvilágítani ezt az újabban felvetődött házassági reform tervezetét. A Korunk rendezésében történő vita estély vasárnap este félkilenckor kezdődik az Epitómunkás Otthon dísztermében (volt Patak ucca 7.) Előadók: Gaál Gábor dr. Ligeti Ernő, dr. Varga Béla és mások.

Kissebesen félholtra verték a szociáldemokrata párt egyik központi titkárát

A szociáldemokraták szerint a hatóság emberei verték véresre Popescu párttitkárt

(Cluj-Kolozsvár, április 13. Az Uj Kelet tud.) Tegnap este tíz órakor ismeretlen egyének durva merényletet követtek el Kissebesen Popescu János, a szociáldemokrata famunkásszövetség kolozsvári központjának titkára ellen.

A hat merénylő félholtra hagyta a merénylet színhelyén Popescu Jánost, akire eszméletlen állapotban akadtak rá később a járőrök.

Aszerencsétlen fiatalembert ma reggel szállították be Kolozsvárra, ahol műtétnek vetették alá. de így is kétséges, vajon az elszívott sérülések következtében életben marad-e.

A véres merényletnek igen furcsa előzményei vannak. Április 10-én a kissebesi „Forestiera” favállalatnál alkalmazott famunkások küldöttségileg keresték fel a csucsaai szolgabíró, akikhez kérvényt akartak benyújtani, hogy engedélyezzen 12-ikére számukra egy gyűlést, amelyen a favállalat igazgatóságától a nyolcórás munkaidő betartását akarják követelni. Amikor a szolgabíró meghallotta miről van szó, át se vette a kérvényt. Tizenkettőkor Kissebesen megjelent Popescu János, a famunkások titkára, aki miután a munkások tudomására hozták a csucsaai szolgabíró eljárását, elállt attól, hogy a gyűlést megtartsa és a munkásokhoz eszméletlenül teendőket végzett el. Egyébként ebben is ellenőrizte a község jegyzője majd később a bíró, aki két szuronyos esendőrrrel jelent meg.

Az uccán ezalatt a bányahunyadi, csucsaai és kissebesi esendőrség teljes készüléke cirkált.

Amikor az otthonból Popescu el akart távozni, a kissebesi esendőrmester fel szólította, hogy kövessa. Majd az uccán kijelentette, hogy a Forestiera egyik tisztviselője azt állította róla,

hogy a gyűlést mégis megtartotta és ezért kénytelen a esendőrsre kísérrni, hogy ot leigazoltassa. A esendőrsben ott tartották este tíz óráig különböző vegzaturáknak vetették alá és néhány perccel a vonat elindulása előtt azzal boesátották el, hogy siessen, mert lekés a vonatot.

Alig lépett ki azonban a esendőrlaktanya kapuján, hatvan-nyolcvan lépésnyire hat férfi támadta meg, hátulról fejbcsujtották,

ugyhogy eszméletlenül esett össze, borzalmasan összeverték, csontjait összetörték majd nyomtalanul eltűntek.

A kolozsvári szociáldemokrata pártvezetőség kapcsolatot lát fenforogni a központi titkárnak a esendőrségen történt kihallgatása és a véres merénylet között. Ezért a párt részéről ma delegáció jelent meg a megyei prefektus előtt és a vizsgálat megindítását kérte.

Seagrave őrnagy lovag lesz. Londonból jelenik: Hivatalosan közlik, hogy Seagrave őrnagyot közelebből a lovagok közé fogják iktatni. Az ő nagy sprteljesítményeivel érdemelte ki a kitüntetést.

Jön: IVAN MOSJOUKINE
legújabb filmje

Kollektív kiállítást tart négy kolozsvári művész. Hirt adunk már róla, hogy Gallas Nándor szobrász, Radó Zsuzsi textil iparművész, Ringler Miklós belső épület tervező és iparművész és Szolnay Sándor festőművész együttes képkiallítást rendeznek április 20-án a KAC klub helyiségeiben. A kiállítás iránt a város miéértő közönségében általános érdeklődés nyilvánul meg.

Továbbra is kedvezményes vízzummal lehet Magyarországra utazni. Az idegenforgalom fellendítése érdekében tevékenykedő Duna Szövetség által kibocsátott igazolványok alapján az egész 1929 év folyamán vízum nélkül lehet átlépni a magyar határt és a vízumot utólagosan féláron lehet Budapesten megszerezni. Az igazolványok alapján úgy a bukaresti, mint a kolozsvári magyar konzulátusnál a vízumot előre is meg lehet szerezni ugyancsak féláron. Ha valaki nem Budapestre, hanem Magyarországra más helyére utazik és a vízumot nem szerezte be előre, úgy utlevélét az igazolvánnyal együtt postán küldheti be a Duna Szövetségnek, mely a vízumot az utlevélre megszerzi és az utlevelet tulajdonosának.

Az uccán ezalatt a bányahunyadi, csucsaai és kissebesi esendőrség teljes készüléke cirkált.

Amikor az otthonból Popescu el akart távozni, a kissebesi esendőrmester fel szólította, hogy kövessa. Majd az uccán kijelentette, hogy a Forestiera egyik tisztviselője azt állította róla,

Házasság. Incze Vilmos kollegánk, a Színházi Élet kolozsvári szerkesztője, csütörtökön házasságot kötött Fodor Ilonkával.

Háborus vesszédelem a perzsa-aián határon. Belinből jelentik: Moszkvai jelentés szerint a lapok nem tartják valószínűnek a külföldi sajtóban Perzsiának tulajdonított törekvést, hogy fegyveresen be akarna nyomulni Afganisztánba. A félhivatalos távirati iroda is

A cár adjutánsa

postán visszaküldi. A kedvezmények igénybevételére jogosító igazolvány ára 130 lei és beszerezhető lapunk kiadóhivatalában. Az igazolványt annak ára és 11 lei portóköltség beklüldése ellenében a kiadóhivatal postán is elküldi.

Felhívás a Haggibbor tornászaihoz. A Haggibbor Sportegyesület vezetősége felhívja az egyesület tornászait, hogy hétfőn, április 15-ikén este hét órakor feltétlenül jelenjenek meg a református kollégium tornatermében. A tornászok szakszerű kiképzését Morariu Albin amatőr tréner ismét kezébe vette és a Haggibbor nagyszabású tornaünnepélyre készül. Kedden este kilenc órakor ismét az összes tornászok gyűlnek össze a Haggibbor klubhelyiségében a tisztikar megválasztására.

Select-mozgóban

cáfolja a hiradást és energikusan kikel ama beállítás ellen, hogy az esetleges perzsa okkupációt Afganisztán észak nyugati részén a szovjetunio tudtával és beleegyezésével készítenék elő. A Tass iroda e tekintetben utal arra, hogy a perzsa megszállás csak Angliának kedvezne és semmivel sem vámné előbbre a viszonyk konszolidációját és a béke megszilárdulását Afganisztánban.

A mexicói felkelők egyik tábornoka vezérkarával együtt átszökött az Unio területére. Berlinből jelentik: A Wolff távirati iroda nogalesi tudósítója közli: hogy Francisco Manzo tábornok, a mexicói felkelők egyik hadcsoportjának parancsnoka 15 tagú vezérkarával elhagyta Mexicó területét s jelentkezett az amerikai határőrségnél. Manozt és kíséretét lefegyverezték és internálták.

Verdun ujjáépült. Párisból jelentik: Verdun ujjáépítési ünnepségeit április 23-án tartják meg. Ez alkalommal leplezik le a győzelmi emlékművet és az el esett hősök tiszteletére emelt oszlopot. Az ünnepségeken részt vesz a köztársasági elnök és a kormány, valamint a külföldi követek is.

Ujabb két halottja van az angliai feketehimlő járványnak. Londonból jelentik: Az egészségügyi minisztérium megnyugtató kommunikét küldött a sajtónak az angliai feketehimlő esetekkel kapcsolatban. A lapok ezzel szemben tudósítók jelentései alapján megállapítják, hogy Rochesterben és Manchesterben egy-egy újabb halottja van a feketehimlő járványnak.

Uj tejcarnok Szatmáron

Folyó hó 14-én, vasárnap nyílik meg Szatmáron a Deák-téren Kaufmann Béla új tejcarnoka, ahol mindennemű tejtermékek, joghurt kapható úgy az ottani fogyasztásra, mint kihordásra, igen szolid árak mellett.

ACELLEMEZ ÜZLETI REDŐNYÖKET

Esslingeni ablak faredőnyöket gyártunk és a legolcsóbban szállítunk. — Arajánlattal díjtalanul szolgálunk. —

HALÁSZ TESTVÉREK
ORADEA—NAGYVAHAD
Strada Coganiceanu 13.

— Az énekhar tagjaihoz. Felkérjük az Uj Kelet kamaraest énekharának tagjait, hogy hétfőn este 9 órakor az Újságíró klubban próbán megjelenni szíveskedjenek.

— Megnyit a milánói mintavásár. Milánóból jelentik: A város összes hangjainak zugása és a gyárüzemek szirénáinak hangjai mellett nyitották meg tegnap a milánói mintavásárt. A megnyitó beszédet Arnoldo Mussolini, a miniszterelnök öccse mondta.

Az o vostonomany mai álláspontja szerint **gyógyíthatatlan betegek** kezelését vállalja a célra létesült **Diätetikai Sanatorium** Fejlesztését nyújt: Diätetikai Sanatorium Carei-Mari, jud. Salaj.

— Harminchat táborkot nyugdíjaztak Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: Tegnap királyi rendelet harminchat táborkot nyugdíjazását rendelte el. A tömeges parancsnoki nyugdíjazások a kormány takarékosági politikájának következményei.

— Marosvásárhelyen is bezárták az egységes szakszervezetet. Tudósítónk jelenti: A marosvásárhelyi hatóságok vezetői akik tegnap, szombaton délelőtt megjelentek az Egységes Szakszervezetek Kossuth ucai otthonánál és belügyminisztériumi rendeletre hivatkozva lepecsételték az otthon helyiségeit. Rendezvény nem történt.

TOROKGYULLADÁSTÓL, influenzától mentesül, ha rendszeresen szopogat Anacot-pasztilát. Egy phiole ára 37 lei.

— A jövő hét közepére variák az osztrák kormányválság megoldását. Bécsből jelentik: A parlamenti pártok ma délelőtt kiküldötték utján tovább folytatták megbeszéléseiket a helyzetről és az aktuális problémákról. Ma hosszabb időt szenteltek ezen a tanácskozáson a rendőri hatáskör elhatárolásának. Holnap délelőtt a pártkörökben a pártok külön-külön folytatnak bizalmas jellegű tanácskozásokat és a munkaprogrammra letti vita együttes folytatására csak kedden kerül sor. A kormányválság megoldását a jövő hét közepére várják.

— Idegesség, lejjárás, álmatlanság, szédülés, bágyadság, levertség, félelemérzések eseteinél a természetes »Ferenc József« keserűvíz kitűnő házi szer, amely az emésztőszervekből eredő zavarok nagy részét megszünteti s visszaadja a testnek és szellemnek régi munkaképességét. Orvosi szaktekintélyek megfigyelték, hogy a Ferenc József víz öreg embereknél is enyhén, kellemesen és megbízhatóan hat. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és fűszertüzletekben.

Hirdetmény.

A cluji iparhatóság 573-928. aut. ind. sz. engedélyének keretén belül alul írott közlegyző közbenjövetele mellett különböző textilárak ugymint szövetek, vásznak, selymek, zefírek, mosóárak, stb. egyes tételenként becsáron alul is el fognak adatni április hó 15, 16, 17, 18, 19, 20 és 22 én minden d. u. 3-7 ig, Cluj, Cal. Reg. Ferd. 35. sz. alatti (Uránia palota) textil saroküzletben. Összesen 816.850.— lej értékben. Vevő a vételárral 2.4% illetéket készpénzben kifizetni tartozik.

Dr. Ioan Pordea
notar public.

Ma d. e. fél 11 órakor az Uránia palotában nagy cionista mitinget

tart az E. Zs. N. Sz. kolozsvári helyicsoportja.
Beszédet tartanak:

Dr. Fischer József
Dr. Marton Ernő
Dr. Hamburg József
Klein Elijáhu
Dr. Neufeld Jenőné

Ismét megszakadtak a tárgyalások az optánsperben

Május 29-én folytatják a tárgyalásokat. Szerényi optimista nyilatkozata

Bécs, április 13. A magyar-román optánsperben folytatott tárgyalások során újra szükségessé vált a delegátusoknak közvetlen érintkezése kormányokkal s ezért a két tárgyaló fél megállapodott a tanácskozások ideiglenes szüneteltetésében. A delegátusok május huszonkilencedikén ismét Bécsben lesznek és ez időpontban fogják a közvetlen tárgyalást folytatni.

Bécs, április 13. Szerényi József báró, az optánsper magyar delegációjának vezetője a Neue Freie Presse mai számába cikket írt a tárgyalások tegnap történt megszakítása alkalmából. Szerényi megállapítja, hogy a tárgyalásokon még nem lehetett végleges

eredményt elérni, de már az is jelentős dolog, hogy a nézetek részletkérdésekben is tisztázást nyertek s az egész kérdéskomplexum ezzel áttekinthetőbbé vált. Szerényi optimista a májusi folytatásos tárgyalásokat illetően s azt a reményét fejezi ki, hogy a májusi tanácskozásokon az ügyet végleg rendezni lehet, bár bizonyos tekintetben nehézséget okozhat az a körülmény, hogy a kártalanítás jórészt dologi szállítások formájában fog megtörténni. Mindenesetre örömdetes — írja a magyar fődelegátus — ha a rendezés eredményeképpen helyre fog állani a jó szomszédi viszony a két ország között.

Oriási méreteket ölt a munkanélküliség Belgiumban is

Cluj-Kolozsvár, április 13. Az utóállamokból, főleg Romániából igen sokan vándoroltak ki jobb kereseti lehetőség reményében Belgiumba. Vannak sokan, főleg ipari munkások, kik már évekkal ezelőtt vándoroltak Belgiumba és több keveseb el is tudtak helyezkedni ott. A napról-napra rohamosan súlyosbodó gazdasági krízis, mely jelenleg Belgiumban is uralkodik arra készítette a belga kormányt, hogy a bevándorlás ellenőrzését, valamint az ujonnan érkezők tartózkodását szigorú ellenőrzésnek vessen alá.

Legutóbb a már rég bevándoroltakat, kiknek tartózkodási engedélyt már megadták, engedélyük ellenére kiutasították az országból, mert a munkanélküliség oly nagy arányokat ölt, hogy a belga munkások nagy százaléka is munkanélkül lézeng. Az elmúlt héten Kolozsvárra is visszerkezett néhány belgiumi kivándorló, akik teljesen lerongyolódva jöttek haza. A visszatérők között igen sok zsidó is van, különösen Kelet Európából, akiket a belgiumi helyzet visszakényszerített Belgiumból.

Szerezzen örömet gyermekének!

Rendelje meg a legterjedtebb zsidó ifjúsági folyóiratot, a

Remény-t

megjelenik egyszer havonta.

Tartalmaz mesét, regényt, szindarabot, verset. Cserkész és rejtvényrova.

Előfizetési ára:

egy évre 240 lej
egy félévre 130 lej.

Előjegyzések csakis az Uj Kelet könyvosztálya utján eszközölhetők. Kérjon mutatványszámot 10 lej értékű levélbélyeg ellenében.

Uj könyvek

(Szépirodalom)

Arlén: Ifju szerelmek	ára 204 lei
Benedek Marcell: Hamlet tanár ur	108
Anet Claude: A tulsó parton	153
Cherbuliez: Holdenis Meta	102
Delmont: Város a tenger alatt	190
Dekobra: Guruló Vénusz	136
Erdős René: Pandya György ifjusága	204
Roland Dorgeles: A szent Louis Hemon: Az ökölvívó	187
Locke: Uri csavargó	136
Mathersy Helén („Jön a rozson át” szerzője): Győzelmes Vénusz	170
Courths Mahler: Szind Dóra	25
Oppenheim: Kalandorok és milliárdosok	68
Romain Rolland: Mahatma Gandhi	25
Sádsi Sándor: Hanna nagy utja	102
Sardou Victoria: Teodora	119
Sirindberg: Az apa; Pajtások; Julia kisasszony	102
Wassermann: A lángész	156
	255

Uj utakon

Markovics Rodion: Szibériai garnizon	ára 160 lei
Paleologue: Eugeniacsaszárnó vallomása	160
Benoit: Szerelmes ellenések	160

Szép Ernő: Jó nő. (Legujabb költemények). Ára 102 lei.

Dosztojevszkij özvegyének emlékiratai

A legérdekesítőbb regénnyel vettek ezek az írások, amelyekben a nagy orosz író felesége feltárja előttünk Dosztojevszkij mindennapi életét, írói műhelyét és mindent, ami a költő rajongóit érdekelt. Ára két kötetben 408 lei.

Wallace: Erőszak	ára 221 lei
Wallace: A dilettáns gonosztevő	153
Wallace: A halál angyala	163

Gárdonyi Géza műveinek gyűjteményes kiadása:

Dávidkáné	ára 136 lei
Falusi verebek	136
Pöbolyék	136
Bor	102
Fehér Anna	102

Palle: 44 nap alatt a föld körül. (Egy cserkészfiu utazása). Ára 136 lei.

Népszerű tudományos művek:

Mi a Rádió	ára 20 lei
Renan: Evangelium	289
A keresztény egyház	272
Mencken: A nők védelmében. (Házasság, szerelem stb. elítéletmentes vizsgálása ez a sziporkázóan ötletes könyv). Ára füzve 149, kötve 204 lei.	
Raul France: Az örök erdő. (Vonzó erdei séták kapcsán az ember és társadalom örök problémáját világítja meg a világhírű tudós). Ára 170 lei.	

Molnár Antal legujabb zenekönyvei:
Zenekultura — — — ára 187 lei
Jazz-band — — — 119

Schidlof: Spanyol nyelvtan	ára 272 lei
Lingua: Spanyol-magyar szótár	122
Complet spanyol szótár	272

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Az id

Csak a vedtel

Bucurestj. Kelet tud.) A júni statisztika é április 10. járás március padéknélküli felmelegedett dult hó, való esőzések elősét, de a Dunagendő nedve hó is kedvezolvasásos árrokot okozta

még nem imunka, mert denütt hó borsem szenvedt vastag hótak

északi és köz általában jól fagy által okhetté megálltok a kedve sem indultak Azt, hogy árpa és rozst

azért nem lelek még neészaki részéb a hóréteg el a Prut között tekintélyes kéldőjárás. A gykajszin- és ögyokat, ugyszöllő is Ápriltás és a vetésben, míg a töldék trágyá

A kolozsvá pénzár köztelbank és T 1929 április délelött 11 község Calealatti tanács címbe és sz és csak az im meghívójába lyes.

Kaufe

gegen Ban gung vo Veriustre nationalen Besuch bi Zusciriften Hotel

Tiltakozó ternél. az új talos közlés let, hogy Er nemrég egy adtak ki, am ben elő nem vendéglőkre let ezeknek a záróráját köznapokon és zárórame óráért 600 digj óránként sérelmes új nagyváradi, délyi város

Messiási idők

Irta: JICCHOK LÉB PEREC

A szabadban eltöltött éjszaka óta még inkább nehezemre esett az erdőben való élet. A régi falak, a csörömpölő lid, a vasból való kapuk, az őrzőtok, az örök, a dühös kérdések az éjszakában. Ki vagy? Az alázatos és hamis válasz, az örökös rettegés, az ájtott féltés kiszikadt szemek, a nagy piac az ő lomha, eszköztő árnyékaival. — mindez ráfeküdt lelkemre, mintha ömből volna minden, nem tudtam fellélegezni. Fajt a szívem rettentés vágyódás emésztett, elhatároztam, hogy kimegyek messiáshoz.

Beültem az első kocsiába. A kocsi hátrafordul és kérdi:

— Hová?

— Ahová akarsz. — mondom — csak innen messzire vigyél, messzire, messzire!

— Meddig utazunk?

— Addig, amíg a ló kibírja!

A kocsi kezébe veszi a gyeplőt, mi pedig utazunk.

Egyre tovább megyünk. Új földek, új erdők, új városok, új falvak minden új. Csak külsőleg látszanak újnak ezek, alapjában véve minden ugyanaz. Amikor alaposabban odanézek, látom, hogy minden tárgyon rajta fekszik ugyanaz a bánat, minden embernek a szemében ugyanaz a rettegés, minden hang meg van törve. Szürke köd üli meg a dolgokat, a köd minden világosságot elföd és minden örömet megfojt. Én egyre kiabálok a kocsi felé.

»Tovább, tovább«. . . Csakhogy hozza vagyok köteve a kocsihoz, a kocsi pedig függ a lótól. . . A ló viszont enni akar, kell, hogy megálljon.

Belépek a vendéglőbe. Hatalmas, kopott függönnyel elalasztott teremben találom magam és látom, hogy az egyik oldalon egy asztal körül három férfi ül. Ezek az emberek nem figyelnek meg, s én nyugodtan nézhetem őket. Három generáció. A legidősebb fehér, mint egy galamb, de mégis egye nehen ül és éles szemekkel olvas, szemüveg nélkül egy könyvben. Arca komoly, szemei biztosan néznek és az öreg ember és könyve mintha össze lennének növe. A fehér szakáll, a könyv szélén nyugszik, valóságban belenő a könyvbe. Oldalt egy fiatal ember ül, bizonyára a fia, ugyanolyan arca van, sőt fiatalabb, élénkebb idegesebb, némelykor azonban fáradabb,

Ő is egy könyvbe néz, de szemüveg nem volt rajta. A könyv kisebb, mint az, amit az apja tartott a kezében, közelebb is veszi szeméhez és odátá maszkodik az asztalhoz. Javakorabeli ember, szakálla és pájsze van és félig ősz. Ide — oda mozog, teste szinte el akar szakadni a könyvtől, a könyv azonban egyre magához vonzza. Ide — oda mozog és ajka lassan megremeget. Egyszer másszor rátekint az öregre, ez azonban nem veszi őt észre.

Az öregtől balra ül a legifjabb, látszólag az unokája, fiatal ember, fényes fekete haja van, de nagyon nyugtalan szemel. Ő is egészen a könyvbe néz a könyv nagyon kicsiny és élénk szem előtt tartja a sorokat. Némelykor eltolja magát a könyvet és egy félénk, de szerető mosolyt vet az öregre majd ironikusan nézi apját és megfordul, hogy kilesse, mi történik a függöny mögött. A függöny mögött pedig hallok egy jajgatást, mintha egy asszony életet adna egy gyermeknek.

Szeretném riszálni a torkomat, hogy valahogyan észrevegyenek. Abban a pillanatban a függöny kissé megtárgul és két asszonyt látok. Egy öreget, akinek éles, klugró csontjai vannak és egy fiatal, akinek bizonytalanok a szemei és puhák arcának vonalai. Ott állanak, átnézek a férfiakra és ugylátszik, várják hogy vegyék észre őket. A legidősebb nem veszi őket észre, hiszen lelke összevan növe a könyv lelkével. A középső észreveszi az asszonyokat és gondolkodik felette, vajjon észrevegye-e az apát. A legfiatalabb azonban felugrik:

— Anyám! Nagymamám, mi történt?

Az apa nyugtalanul felemelkedik a nagyapja kissé eltolja magát a könyvet és ránéz az assnyira:

— Hogy van? — kérdezi a legfiatalabb reszkető hangon.

— Hál Istennek, veszedelem nélkül megusztam — feleli az öreg asszony nyugdúan.

— Megusztta! — nevetett a fiatal ember.

— Nem is mondd mazel-tov, anyám — szölt a középső.

Az öreg meggondoltan kérdezte:

— Mi történt? Nem bánom, ha csak egy leányka, akkor is. . .

— Nem leányka, hál Istennek fideska — feleli az öreg asszony, de hangjában már nem volt semmi öröm.

— Csak nem nyomorék?

— Nem nyomorék, hanem egészen különös dolgok vannak a két válán.

— Micsoda különös dolgok?

— Mintha szárnyakat kapna.

— Szárnyakat?

— Ugy van, szárnyakat. Látni lehet, hogy azok fognak onnan kinőni.

Az öreg nagyon komor. A középső csodálkozik, a fiatal ember azonban az örömtől egészen magánkívvil van.

— Nagyon jó, nagyon jó — csak nőjnek, csak nőjnek ki magukat igazi szárnyakká, nagy hatalmas szárnyakká, ez nagyon jó:

— Miért örülsz neki annyira, — kérdi a középső.

— Nyomorék, — sóhajtott az öreg asszony.

— Vajjon miért, — kérdezi az unoka.

— Azért, — feleli szigorúan az öreg, mert a szárnyak felemelik az embert a magasba. Szárnyakkal nem maradhat az ember a földön.

— Ez mit sem jelent — szölt az unoka dacosan. — Ha az emberek szárnyai vannak, akkor nincs lekötve lakóhelyéhez, nem kell feküdni a piszokban. Vajjon nem szebb az ég a földnél?

Az öreg elszápadt és a középső át vette a szót.

— Ostoba gyerek! Miből éljen az ember a magasságban? Hiszen nem elég ha csak levegőt szív. . . A magasban nincs korcsma amit bérbe vehet és nincs csenek szállítások. Egy nyulbort nem lehet venni a magasban. . . A magasban. . .

Az öreg megszakítja.

— A magasban — szölt olyan keményen mint az acél — nincs iskola, nincs bes hamidras, nincs »klauza«, ahol tanulhat az ember, vagy ahol imádkozhat. A magasban nincs a régiek által kitaposott út. Tévelyegni kell a magasságban, mert ott fönt nem találja meg az ember a maga utját. . . Az ember ugyan szabad madár, de jaj a szabad madárnak, ha kétély vagy buskomorság vesz rajta erőt.

— Hogyan történhetik ez? A legifjabb föluggrott, szemei tüzből égtek.

De nem jutott szóhoz, mert a nagy anyja megszakította.

— Bolond férfiak — mondotta. —

Hogy micsoda gondolatai vannak, milyen gondjaik! . . .

Es a rabbit egészen kihagyták! Azt hiszitek, a rabbi meg fogja engedni, hogy megszidósítsák? Engedi, azt hiszitek, hogy egy gyermek fölött, akinek szárnyai vannak, áldómnát mondjanak?

Föluggrottam. Az éjszaka ott, kiinn a város előtt, az utazás és a szárnyas gyermek — minden álom volt.

(Folyt. köv.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egyszó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Ap óhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékeve van. Eljegyzési díjak 250 lej.

Bankigazgató, jó megjelenésű, 40 éves nőül venne 20-30 éves barna leányt vagy gyermektelen özvegyet, kinek 2 millió készpénz hozománya van. Teljes című levelet Altmanné Oradea, Bul. Reg. Ferd. 55/d.

Str. Saguna (Bartha Miklós-utca 14. sz. házában 4 szoba, konyha, komplett lakás, esetleg iróasztal is, május 1-re kiadó. **Triska zongorakár.** Telefon 419.

Kitűnő planinó 35.000 lejért eladó. **Triska zongorakárakárban**, Strada Saguna (Bartha Miklós-utca 14. sz. szám.

Minden nap reggel és este frissen fejt **tehenet** és **csecsemőtejt** (állandóan egy tehéntől fejve). Kapható: **Schwartz Ignác**nál Calea D.cebai (v. Rud.út) 36. — A fejésnél magiasch. **Farkas Manó**.

Ebéd előzően olcsóan eladó. — **Cim Teleki-ut. 18.**

Hirdessen az „Uj Kelet“-ben

HOTEL IMPERIAL PALACE

Igazgató: TASCU CIOMU.

Calea Victoriei No. 47.

Bukarest

Szomben a királyi palotával.

Telefon 312/83

Elsőrangú szálloda, teljesen átalakítva. 110 világos, elegánsan burorozott szoba. Példás tisztaság. Központi fűtés, fürdőszobák, lift. Melegvíz az összes emeleten. A legteljesebb kényelmi újításokkal. Minden nyelven beszélnek.

UNICUM

borotva
borotvaszappan
borotvafelő szij
borotvaecset
önborotváló készülék
önborotváló pengék
acélárak felülművelhetetlenek

„Unicum“ Kun, Calea Victoriei 2

DR. HERZL TIVADAR

ŐSÚJORSZÁG

(ALTNEULAND)

REGÉNY

HA AKARJÁTOK NEM MESE . . .

FORDITOTTA:
MÁRKUS ALADÁR

Ara füzve 120.— lej, diszkötésben 240.— lej.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Csak az a valódi
HELLMANN

HELLMANN
jelvénye.

SZERKESZTŐ
Ejeli tele
KIADÓHIVATAL
Str. B.
ELOCIZETES
Egész év
1 élvre
Negyede
Egy hóra

X évfolya

1929. Ápr.
• 5689

Az Uj

— Szó

Korszakunk doxója ismét pal kezdetét vő konferenciá előkészítik, tiz szólnak róla, d jésnek pont az az csak bizony tatyá áll ez ig dicsőséges kor szerződésekkel kintetben is k olyan államok fegyverkezheti iyek egyáltalá nek.

A kisebbség Európának m sgtalansága. A ban a kisebbsé rendű államok zött államokba csináltak más szabad a győz zöttnek: ebben sűrűthetik ősa id „demokrácia ameyek kimélt nak az állitól yeknek nevéb néhány millió előtt a föld a

Ennek a kes len fény sugar szantság, ame sikra a kisebbs rendű államte ség márciusi t az, aki tiz év vánosság fóru ségi kérdés se megnyitó lesz tén Németonsz szörnnyü elle mely a győzö goztató hipok lehetőségétől államok tényl dik meg.

A modern t ságai szerint mindig az elm mott osztályoz ez teszi érthe történelmileg hogy a tiz év perialista Né tarizmus és az lója jett Euró legreakciósabb Oroszországg Oroszországgá hizmus elleni l osztályhelyzet ben ejnyomott

Bismarcktól ben kifejezve S a modern h ténelmi dinam nagyobb fény hogy a mai N sági és politik az ellenkezőjé nak, amit Bis Az akkori Né politikai hely